

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

20-21 ЛЮТОГО 2025 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Недельська С.М., Мазур В.І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ VI КУРСУ ПРИ ВИВЧЕННІ «ПЕДІАТРІЇ» ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	108
<i>Сидоренко О.В.</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ»	109
<i>Соляненко О.Л.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У МЕДИЧНИХ ЗВО	110
<i>Соляник О.В.</i> СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ	111
<i>Строгонова Т.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ І СТАТИСТИКИ У МЕДИЧНИХ ЗВО	112
<i>Трегуб С.Є.</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В МЕДИЧНИХ ЗВО	113
<i>Федько О.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	114
<i>Щербак В.В., Пода О.А., Ткаченко О.Я., Бубир Л.М., Олійніченко М.О., Климко Д.О., Рубан Ю.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ МІЖНАРОДНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ №2 ПДМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	115

СЕКЦІЯ 7. МЕДИЦИНА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

<i>Волосовець О.П., Волосовець А.О.</i> ДЕФІЦИТ МЕДИЧНИХ КАДРІВ В УКРАЇНІ В ЧАСИ ВІЙНИ	121
<i>Амма А.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ЛЮДИНИ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ М. МАК-ЛЮЕНА	124
<i>Денисенко В.В.</i> СИНДРОМ УЛІССА: МІГРАЦІЯ, ПСИХОЛОГІЧНІ ПОРУШЕННЯ ТА ОСОБИСТІСНІ РЕСУРСИ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ	126
<i>Гречка Я.С., Черненко О.Є.</i> ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	128
<i>Іріюглу Ю.О.</i> СУСПІЛЬНІ АСПЕКТИ ПИТАНЬ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	129
<i>Кочуровська А.О., Лукашенко Л.В.</i> МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	131
<i>Моргунцов В.О.</i> МЕДИЦИНА ЯК ЗРАЗОК ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН В УМОВАХ ВІЙНИ ТА РІЛЬ ОСОБИСТОСТІ В СИСТЕМІ ЗМІН	134
<i>Підкова В.Я., Зелезінська Н.Я., Катрич Ю.О.</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	136
<i>Семененко А.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ УКРАЇНЦІВ	138
<i>Сметаніна К.І., Матвійчук В.С., Півнюк М.І.</i> ФАРМАЦЕВТИЧНА ДОПОМОГА ПРИ НАЯВНОСТІ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ТРАВМОЮ ТА СТРЕСОМ	139
<i>Siusiuka V.H., Pavliuchenko M.I., Soloviova N.M., Kyrychenko M.M.</i> PREGNANCY DURING MILITARY AGGRESSION: FEATURES OF PSYCHO-EMOTIONAL DISORDERS AND THEIR CONSEQUENCES	141
<i>Усачова О.В., Денискова О.М., Сіліна Є.А.</i> ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ	142
<i>Харун І.Л.</i> ЗВИЧНЕ НЕВИНОШУВАННЯ ВАГІТНОСТІ У ЖІНОК ІЗ ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД	144

The experience of cooperation with medical institutions of Zaporizhzhia in providing assistance to reproductive age women who have been/are in the frontline zone of the Zaporizhzhia region for a long time allows us to analyze the impact of the psycho-emotional state of women on the gestation course, birth and the postpartum period. In our opinion, it is precisely the clarification of the level and characteristics of psycho-emotional problems of women in this group that can allow us to develop a comprehensive program of assistance and rehabilitation for women in the Zaporizhzhia region, taking into account their reproductive plans. Thus, the preparation and implementation of a program of psychological support for pregnant women using modern programs of preparation for childbirth, the capabilities of physical and rehabilitation medicine, should involve the coordinated work of a multidisciplinary team of medical specialists (obstetricians-gynecologists, midwives, neonatologist, psychologists, doctors of physical and rehabilitation therapy).

In order to implement this idea, at this stage, we have analyzed the data of world experience regarding the possibilities of modern methods of assessing the psycho-emotional state of the female population who became participants / victims of military conflicts in different periods of time, in different countries (starting from the 50s of the last century). Additional criteria for selecting the methods of analysis that we plan to use in our study are, firstly, that our target group of the study is exclusively women of reproductive age, and secondly, these are women who permanently or temporarily (forcedly) live in Zaporizhzhia.

The first stage of the study plans to conduct a retrospective analysis of Individual Cards of pregnant and postpartum women (form N 111/o) who were under pregnancy observation in Zaporizhzhia in the period 2022-2024 with an assessment of the results of the Edinburgh Postnatal Depression Scale to identify possible risks of developing depression in the postpartum period.

In the future, it is planned to conduct the questionnaires of women during pregnancy and in the postpartum period with a comprehensive assessment of their psycho-emotional status.

Conducting the study and initial processing of the results will allow developing algorithms for predicting the impact of psycho-emotional status on reproductive health, obstetric and perinatal consequences of birth.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

*Усачова Олена Віталіївна, доктор медичних наук, професор,
завідувачка кафедри дитячих інфекційних хвороб;*

*Денискова Ольга Миколаївна, психолог,
старший лаборант кафедри дитячих інфекційних хвороб,*

Сіліна Єлизавета Андріївна, кандидат медичних наук,

асистент кафедри дитячих інфекційних хвороб,

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Сучасні збройні конфлікти, особливо війна в Україні, мають значний вплив на фізичне та психічне здоров'я постраждалих. Військові дії спричиняють не лише фізичні травми, а й посттравматичні стресові розлади (ПТСР), депресію, тривожні розлади, соціальну дезадаптацію [1, с. 45-56]. Крім того, постраждалі стикаються з порушенням когнітивних функцій, порушенням сну, зниженням соціальної активності та втратою мотивації до життя [5, с. 45-47]. Ефективна медико-психологічна реабілітація є ключовим етапом відновлення якості життя постраждалих та їхньої інтеграції в суспільство.

Основними напрямками медико-психологічної реабілітації розроблені та наведені нижче.

1. Медична допомога:

- Лікування бойових травм та супутніх соматичних захворювань;
- Реабілітація після поранень та ампутацій, включаючи фізичну терапію та ортопедичне забезпечення;

- Медикаментозна підтримка психічного стану за необхідності, включаючи застосування антидепресантів та стабілізаторів настрою [3, с.12-23];
- Лікування хронічного болю, спричиненого травмами чи постійним стресом.
- 2. Психологічна допомога:
 - Психотерапія для подолання ПТСР (когнітивно-поведінкова терапія, EMDR, групова терапія, арт-терапія, терапія на основі майндфулнесу) [6, с.90-92];
 - Підтримка для адаптації до мирного життя, допомога у формуванні позитивного мислення та мотивації до відновлення;
 - Робота з родинами постраждалих для забезпечення стабільного соціального середовища, навчання родичів навичкам підтримки;
 - Використання сучасних методик, таких як віртуальна реальність для подолання травматичних спогадів [7, с.41-54].
- 3. Соціальна та професійна реабілітація:
 - Програми соціальної адаптації та працевлаштування для осіб, які зазнали фізичних та психологічних травм [8, с.5];
 - Навчальні курси та перенавчання для осіб, які втратили професійну здатність, включаючи цифрові навички та дистанційне навчання;
 - Реабілітаційні центри з комплексним підходом до відновлення, що включають роботу психологів, фізіотерапевтів, соціальних працівників;
 - Підтримка підприємницьких ініціатив серед ветеранів та постраждалих від війни [2].

Проте в умовах військових дій існують певні проблеми в реабілітаційному процесі, до яких відносяться недостатня кількість спеціалістів, недостатнє фінансування та низький рівень обізнаності населення щодо доступних послуг. Також існує проблема стигматизації психологічних розладів, через що багато постраждалих не звертаються за допомогою [4, с.907-1010].

Задля подолання цих проблем перспективними напрямками є:

- Розвиток багатопрофільних реабілітаційних центрів з повним спектром послуг;
- Впровадження інноваційних методик (віртуальна реальність, нейрофідбек, біологічний зворотний зв'язок);
- Підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері психічного здоров'я;
- Інтеграція психосоціальної допомоги в первинну медичну ланку для раннього виявлення розладів.

Висновки

1. Медико-психологічна реабілітація постраждалих від військових дій в Україні є багатокомпонентним процесом, який включає фізичне, психічне та соціальне відновлення.
2. Комплексний підхід, міждисциплінарна взаємодія та державна підтримка сприятимуть ефективному поверненню постраждалих до повноцінного життя.
3. Розширення доступу до психологічних послуг і розвиток громадських ініціатив можуть значно покращити якість реабілітації.

Список використаних джерел

1. Американська асоціація психологів. “Рекомендації щодо роботи з ПТСР” 258 с.
2. Медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах російсько-української війни: етнопсихологічний дискурс, національні перспективи громадського здоров'я / М. Матяш. УКР. МЕД. ЧАСОПИС, 1 (153) Т. 2 СПЕЦВИПУСК – І/ІІ 2023, 312с. | WWW.UMJ.COM.UA
3. Міністерство охорони здоров'я України. “Протоколи лікування постраждалих від війни”, 34 с.
4. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова [та ін.]. — К. : Наш формат, 2017. — 1068 с.

5. Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка в Україні: подолання, пошук допомоги та зміцнення систем охорони здоров'я під час війни. Міждисциплінарний кабінетний огляд, опублікований ARQ National Psychotrauma Center та VU Amsterdam лютий 2024 р. DOI: 10.13140/RG.2.2.33092.85123

6. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів : метод. посіб./ Н. В. Павлик. – Київ, 2020. – 92 с.

7. ПТСР лікується. Як допомогти собі та близьким? <https://berezhy-sebe.com/wp-content/uploads>

8. Шапошникова, І. В. (2024). Соціальна реабілітація в умовах війни: світовий досвід та проблеми України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (12). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-07-0>

ЗВИЧНЕ НЕВИНОШУВАННЯ ВАГІТНОСТІ У ЖІНОК ІЗ ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД

*Харун Ірина Леонідівна, аспірантка
кафедри акушерства, гінекології та репродуктології,
Національний університет охорони здоров'я імені П.Л. Шупика*

Однією з найбільш актуальних та складних проблем жіночого репродуктивного здоров'я є проблема звичного невиношування вагітності (ЗНВ) у жінок із посттравматичним стресовим розладом (ПТСР). Ця тема є надзвичайно важливою, оскільки репродуктивні втрати мають не лише фізіологічні, але й значні психологічні, ендокринні та імунологічні наслідки.

Проблема невиношування вагітності, ранніх перинатальних втрат та звичного невиношування вагітності була відома здавна: вже тоді лікарі прагнули зменшити такі втрати, дослідити їхні причини та знайти способи профілактики.

На початку ХХ століття основними чинниками ЗНВ вважали генітальні інфекції, нейрогормональні порушення та вплив несприятливих зовнішніх факторів. Визначення причин та факторів, що спричиняють ЗНВ, ускладнювалося тим, що лікарі, як правило, мали справу не з однією конкретною етіологічною причиною, а з поєднанням кількох чинників. Варто зазначити, що раніше класифікація цих причин була доволі умовною.

У другій половині ХХ – на початку ХХІ століття завдяки прогресу в молекулярній біології та генетиці з'явилася можливість глибше дослідити молекулярні та генетичні механізми, які можуть бути основою ЗНВ.

Наше дослідження, проведене упродовж трьох років (2021–2024 рр.), було спрямоване на виявлення основних факторів ризику ЗНВ у жінок із ПТСР. Дослідження проводилось методом паралельних груп. У ньому взяли участь 150 жінок, які були розподілені на три групи: основна група – жінки із ЗНВ та ПТСР, група порівняння – жінки із ЗНВ без ПТСР та контрольна група – жінки із ПТСР, але з успішною вагітністю в анамнезі.

Вплив ПТСР на репродуктивне здоров'я.

Посттравматичний стресовий розлад є серйозною психоемоційною проблемою, яка виникає після пережитого стресового або травматичного досвіду. Повторювані репродуктивні втрати – це саме такий досвід, який може стати пусковим механізмом для розвитку ПТСР, депресії, тривожних розладів. Згідно з міжнародними дослідженнями, близько 20–30% жінок після викиднів або мертвороджень мають симптоми ПТСР, а це безпосередньо впливає на не лише психологічний стан, але й на гормональну та імунологічну регуляцію. «У жінок з діагностованим ЗНВ відмічено зростання рівня тривоги, депресії, розчарування та навіть почуття провини, оскільки такі репродуктивні втрати виступають як значне психологічне навантаження, являються фактором, що спричиняє стрес» [1, с.48].